

# Persbericht

23 februari 2018

## TenneT richt zich op het vergroten van de veerkracht van het elektriciteitsnet met behoud hoge leveringszekerheid

- Om de energietransitie mogelijk te maken en tegelijkertijd de leveringszekerheid van de hoogspanningsnetten op een blijvend hoog niveau te handhaven (99,99% in 2017) heeft TenneT in 2017 EUR 1.770 miljoen geïnvesteerd.
- Onderliggende ('underlying') omzet bedraagt EUR 3.948 miljoen; EBIT (exclusief bijzondere posten) bedraagt EUR 742 miljoen.
- Energietransitie vergt op data gebaseerd, flexibeler elektriciteitsnet in combinatie met investeringen in netuitbreidingen
- TenneT maakt elektriciteitssysteem klaar voor deelname van miljoenen elektriciteitsgebruikers op basis van nieuwe software in pilots met blockchain technologie.

**De Nederlands-Duitse hoogspanningsnetbeheerder TenneT presenteert vandaag in het geïntegreerde jaarverslag en de financiële jaarcijfers over het verslagjaar 2017 opnieuw gezonde financiële resultaten. Uit het jaarverslag blijkt verder dat TenneT werkt aan een gemoderniseerd en robuust elektriciteitsnet door nieuwe onshore en offshore infrastructuur te combineren met de introductie van een flexibeler elektriciteitssysteem en intelligente software die is gebaseerd op blockchain technologie.**

Mel Kroon, CEO van TenneT: "We hebben in 2017 goede vooruitgang geboekt in de uitvoering van onze strategische prioriteiten. Zo is van groot belang dat we de hoge beschikbaarheid van onze netten (leveringszekerheid) opnieuw hebben weten te waarborgen. En tegelijkertijd maken wij de hoogspanningsnetten klaar voor de nabije, volledig duurzame toekomst. Nu onze maatschappij steeds meer op elektriciteit draait, de kosten van duurzame elektriciteit sterk dalen en groene stroom afkomstig is van talloze bronnen op ontelbare locaties, moeten we overgaan naar een nieuw elektriciteitssysteem dat deze transitie mogelijk maakt. Dit houdt in dat we toe moeten naar een flexibeler systeem, waarin ook een belangrijke rol is weggelegd voor de opslag van stroom in waterstof en batterijen. Ook de deelname van miljoenen 'prosumenten' aan de elektriciteitsmarkt is van groot belang, omdat er in de toekomst veel minder regelbare conventionele centrales beschikbaar zijn die wij kunnen gebruiken voor handhaving van het evenwicht tussen vraag en aanbod op het net. De balancerende rol zal voor een deel worden overgenomen door consumenten met bijvoorbeeld een elektrische auto, zonnepanelen of een huisbatterij. Gezamenlijk kunnen consumenten die benodigde flexibiliteit bieden, en daar ook nog geld aan verdienen."

In Nederland en in Duitsland is TenneT daarom in 2017 gestart met twee proefprojecten die

elektriciteitsgebruikers de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan de elektriciteitsmarkt. Via een zogenoemde 'aggregator' (in dit geval Vandebron in Nederland en Sonnen in Duitsland) en op basis van blockchain-technologie wordt de capaciteit van auto- en huisbatterijen van hun klanten benut. Ook consumenten kunnen dus op deze manier direct transacties uitvoeren en zo hun bijdrage leveren aan de energietransitie én aan de cruciale balans van vraag en aanbod op het hoogspanningsnet. Er van uitgaande dat de proefprojecten een succes blijken, is TenneT van plan om ook met meer geïnteresseerde partijen samen te werken om het elektriciteitssysteem van de (nabije) toekomst te creëren.

## FINANCIËLE RESULTATEN EN INVESTERINGEN

| <b>Belangrijkste onderliggende<sup>1</sup> financiële resultaten (in miljoenen euro's)</b> | <b>2017</b> | <b>2016</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| <b>Omzet</b>                                                                               | 3.948       | 3.227       |
| <b>Bedrijfsresultaat vóór rente en belastingen (EBIT)</b>                                  | 897         | 834         |
| <b>EBIT (gecorrigeerd voor bijzondere posten)</b>                                          | 742         | 701         |
| <b>Investerings in materiële vaste activa</b>                                              | 1.770       | 1.848       |
| <b>Totaal activa</b>                                                                       | 20.412      | 18.974      |

### Onderliggende omzet en EBIT

De onderliggende omzet van TenneT is toegenomen van EUR 3.227 miljoen in 2016 naar EUR 3.948 miljoen in 2017, voornamelijk als gevolg van vergoedingen voor stijgende kosten voor het balanceren van vraag en aanbod en extra omzet door de toegenomen waarde van de activa. Het onderliggende bedrijfsresultaat vóór rente en belastingen (EBIT) steeg van EUR 834 miljoen in 2016 naar EUR 897 miljoen in 2017. De onderliggende EBIT gecorrigeerd voor bijzondere posten, zoals vergoedingen voor offshore activiteiten en vrijgave van bepaalde voorzieningen, nam eveneens toe van EUR 701 miljoen in 2016 naar EUR 742 miljoen in 2017. De EBIT-groei kwam voornamelijk voort uit de gestegen waarde van TenneT's activa.

Otto Jager, CFO TenneT: "Dankzij onze sterke resultaten kunnen we de noodzakelijke investeringen in de energietransitie blijven financieren. De kapitaalmarkten erkennen ons als een stabiele en betrouwbare uitgever van obligaties waardoor we uitstekende toegang hebben tot een breed scala aan financieringsbronnen."

### Investerings en financiering

In 2017 bedroegen de totale kapitaaluitgaven (Capital Expenditure, CAPEX) EUR 1.770 miljoen, waarvan EUR 736 miljoen werd geïnvesteerd in Nederland en EUR 1.032 miljoen in Duitsland. Om te voldoen aan de financieringsbehoefte voortkomend uit het omvangrijke investeringsportfolio heeft TenneT in april 2017 met succes de allereerste 'groene hybride obligaties' uitgegeven, met een totale waarde van EUR 1 miljard en geclassificeerd als eigen vermogen. Daarnaast heeft TenneT in 2017 voor EUR 1 miljard aan groene obligaties uitgegeven.

### Kredietwaardigheidsscores per 31 december 2017

<sup>1</sup> In tegenstelling tot de verslaggeving op basis van de huidige IFRS-regelgeving (International Financial Reporting Standards), weerspiegelen de onderliggende ('underlying') cijfers zogenoemde gereguleerde activa en verplichtingen voortvloeiend uit TenneT's gereguleerde activiteiten. Dit betekent dat bedragen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden en die in toekomstige tarieven mogen of moeten worden verrekend, apart worden verantwoord.

|                           | Langetermijnbeoordeling   | Kortetermijnbeoordeling |
|---------------------------|---------------------------|-------------------------|
| Standard & Poor's         | A- (vooruitzicht stabiel) | A-2                     |
| Moody's Investors Service | A3 (vooruitzicht stabiel) | P-2                     |

### **Sterke uitbreiding offshore-aansluitingen voor windparken**

De ontwikkeling van een net op zee voor het aansluiten van windparken voor de Nederlandse kust loopt als gepland. Het gaat om de windenergiegebieden Borssele, Hollandse Kust Zuid en Hollandse Kust Noord, samen goed voor een capaciteit van 3.500 megawatt (MW).

Op de middellange termijn ziet TenneT goede mogelijkheden voor verdere uitbouw van de windenergiecapaciteit op de Nederlandse Noordzee. Tussen 2023 en 2030 is een groei van circa 7.000 MW mogelijk, verdeeld over verschillende gebieden voor de westkust en ten noorden van de Waddeneilanden. De routekaart voor Wind op Zee die door de Nederlandse overheid wordt voorbereid, zal hierover uitsluitsel geven. TenneT is hierover in nauw overleg met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Een aan te leggen kunstmatig eiland tussen Nederland en het Verenigd Koninkrijk, met aansluitingen voor windparken, is een optie wanneer er gelijkstroomaansluitingen komen, in plaats van de tot nu toe gebruikte wisselstroomaansluitingen. Deze oplossing zou recht doen aan de schaalgrootte van de te ontwikkelen windparken en de grotere afstand tot de kust. Als de transportkabels vervolgens ook worden gebruikt voor handel in elektriciteit tussen de Nederlandse en de Britse markt, dan neemt het gebruik van de infrastructuur sterk toe van 45 naar 80 procent.

In het Duitse deel van de Noordzee heeft TenneT momenteel tien offshore-netaansluitingen in bedrijf: drie wisselstroom- en zeven gelijkstroomverbindingen. Hiermee bedraagt de totale beschikbare capaciteit voor het transporteren van op zee opgewekte windenergie nu meer dan 5 GW. Dit is meer dan voldoende om de huidige totale geïnstalleerde capaciteit van offshore-windparken te transporteren. TenneT heeft nu al meer dan 80 procent van de offshore-uitbreidingsdoelstelling van de Duitse federale overheid in 2020 bereikt. In 2019 verwacht TenneT met twee nieuwe offshore-netsystemen in totaal meer dan 7 GW aan offshore-aansluitcapaciteit in bedrijf te hebben.

TenneT transporteerde in 2017 een recordhoeveelheid windenergie die op de Duitse Noordzee was opgewekt: 16 terawattuur (TWh). Dit is genoeg om bijvoorbeeld de Duitse spoorwegmaatschappij Deutsche Bahn ruim anderhalf jaar van groene stroom te voorzien. Het resultaat van 2017 overtreft dat van het voorgaande jaar (11 TWh) met bijna 50%, en bedraagt meer dan het dubbele van het resultaat in 2015 (7 TWh).

In 2016 maakte TenneT haar langetermijnvisie (2030-2050) bekend voor een 'energie-eiland' verder buiten de kust op de Noordzee, waarmee circa 100 gigawatt (GW) aan windparken kan worden aangesloten op de Duitse, Nederlandse, Britse, Belgische, Noorse en Deense elektriciteitsmarkten. Het consortium dat gezamenlijk de mogelijkheden onderzoekt voor deze zogenoemde North Sea Wind Power Hub is in 2017 uitgebreid met Gasunie en Havenbedrijf Rotterdam en telt nu vijf partners: TenneT Nederland, TenneT Duitsland, de Deense netbeheerder Energinet.dk, Gasunie en Havenbedrijf Rotterdam.

### **Verbinden van internationale elektriciteitsmarkten**

TenneT breidt in de komende jaren de verbondenheid van Nederland en Duitsland met andere

elektriciteitsmarkten sterk uit. Dit voegt extra flexibiliteit toe aan het elektriciteitssysteem en komt ten goede aan prijsharmonisatie, uitwisseling van groene stroom en de leveringszekerheid in de betrokken landen. De aanleg van twee nieuwe offshore-elektriciteitsverbindingen is in volle gang. Het gaat om NordLink, een hoogspanningskabel tussen Duitsland en Noorwegen en de COBRACable tussen Nederland en Denemarken. Volgens planning zal het NordLink-project klaar zijn in 2020 en de COBRACable-verbinding in 2019.

Het Nederlandse deel van de nieuwe verbinding tussen Nederland en Duitsland – de interconnector Doetinchem-Wesel zal gereed zijn in 2018. Het Duitse deel wordt gerealiseerd door netbeheerder Amprion en neemt wat meer tijd in beslag dan eerder verwacht. De bestaande verbinding tussen Meeden (Nederland) en Diele (Duitsland) wordt in 2019 uitgebreid, terwijl de huidige bi-directionele transportcapaciteit met België stapsgewijs meer dan verdubbeld zal zijn in 2022.

### **Vooruitzichten**

De Duitse regering heeft de ambitie geformuleerd om een koolstofarme economie te realiseren tegen het midden van de eeuw, en wil dat hernieuwbare energiebronnen in 2050 voorzien in minstens 80% van het bruto elektriciteitsverbruik. In Nederland vinden vergelijkbare ontwikkelingen plaats, waarbij de overheid inzet op een versnelde uitbedrijfing van bestaande kolencentrales in uiterlijk 2030.

Deze ontwikkelingen betekenen dat het belangrijker dan ooit is voor TenneT om te werken aan de ontwikkeling van een net dat nog grotere hoeveelheden hernieuwbare energie kan inpassen. De uitbreiding van onze activiteiten om deze ontwikkelingen bij te houden, vereist naar verwachting een investeringsportfolio van ca. EUR 28 miljard in de komende tien jaar.

De geplande investeringen in Nederland betreffen onder meer netuitbreidingen en een intensief onderhouds- en vervangingsprogramma voor de bestaande netinfrastructuur. De grootste projecten zijn het Net op Zee (3.500 MW), de Randstad 380 kV Noordring, Zuidwest 380 kV, Noordwest 380 kV, de opwaardering van de landelijke 380 kV-ring, Doetinchem-Wesel en de COBRACable. In afwachting van politieke besluitvorming is de verdere ontwikkeling van het offshore net in Nederland na 2023 niet opgenomen in het totale investeringsplan.

De honderden kilometers lange gelijkstroomverbindingen SuedLink en SuedOstLink zijn de meest in het oog springende Duitse projecten aan land, vanwege de effecten op de leefomgeving en de hoge maatschappelijke kosten. De Duitse regering heeft bij wet besloten tot (grotendeels) ondergrondse aanleg van deze verbindingen. Naast de geplande gelijkstroomverbindingen zijn er meer dan twintig grote projecten in de plannings- of uitvoeringsfase.

### **Geïntegreerd Jaarverslag 2017 en Green Finance Report 2017**

Voor meer informatie over TenneT wordt verwezen naar het Geïntegreerde Jaarverslag 2017, dat beschikbaar is op de website <https://jaarverslag.tennet.eu/>.

In verband met de 'groene' financiering van TenneTs investeringsportfolio door middel van de uitgifte van groene obligaties (sinds 2015) heeft TenneT het [Green Finance Report 2017](#) opgesteld.

**Niet voor publicatie:** Voor meer informatie kunt u contact opnemen met TenneT Mediarelaties

(+31 (0)26 373 2600, [press@tennet.eu](mailto:press@tennet.eu) of [www.tennet.eu](http://www.tennet.eu)).

TenneT is een toonaangevende Europese netbeheerder (Transmission System Operator, TSO) met haar belangrijkste activiteiten in Nederland en Duitsland. Met 23.000 kilometer aan hoogspanningsverbindingen zorgen we voor een betrouwbare en zekere elektriciteitsvoorziening aan de 41 miljoen eindgebruikers in de markten die we bedienen. Met 4.000 medewerkers realiseren we een omzet van 3,9 miljard euro en een totale activawaarde van 20,4 miljard euro. TenneT is een van de grootste investeerders in nationale en internationale elektriciteitsnetten aan land en op zee. Onze focus ligt op het samenbrengen van de Noordwest-Europese energiemarkten en het faciliteren van de energietransitie. TenneT zet zich in om te voldoen aan de behoeften van de samenleving door verantwoordelijk, betrokken en verbonden te zijn. **Taking power further**